

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Ndob/14/2025
Identifikačné číslo spisu:	2321203756
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2321203756.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobkyne : PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zast. Advokátska kancelária JUDr. Peter Kováč, s. r. o., Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 36 857 033, proti žalovanému : K., N., Y., časť Y., nar. XX. E. XXXX, o zaplatenie 4 925,60 eura s príslušenstvom, v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5Cob/120/2023 a 5Cob/121/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Trnave vedenom pod sp. zn. 31Cob/64/2023 a 31Cob/65/2023, takto

rozhodol:

Na konanie o odvolaní j e p r í s l u š n ý Krajský súd v Trnave.

Odôvodnenie

1. Súdny spis bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložený z dôvodu nesúhlasu Krajského súdu v Trnave s postúpením sporu z Krajského súdu v Bratislave postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Z nesúhlasu vyplýva, že Krajský súd v Bratislave nepovažuje spor medzi stranami za spor obchodnoprávny, ale občianskoprávny, konkrétne spotrebiteľský spor. Súd vychádzal z titulu uplatneného nároku, ktorým je zmluva o revolvingovom úvere uzatvorená medzi žalobkyňou ako podnikateľom a žalovaným ako fyzickou osobou - nepodnikateľom, ktorý zmluvu neuzatváral v súvislosti s výkonom svojej obchodnej, resp. inej podnikateľskej činnosti. Žalovaný v konaní uviedol, že zmluva mu bola poslaná poštou, nevedel vysvetliť, prečo je v nej identifikovaný ako podnikateľ, keď žiadal o poskytnutie úveru ako nepodnikateľ, a to na účely zábezpeky potrebnej k uzavretiu zmluvy o nájme bytu.

2. Z písomnosti o postúpení sporu vyplýva, že Krajský súd v Trnave vyhodnotil spor medzi stranami sporu ako spor o zaplatenie pohľadávky z obchodného záväzkového vzťahu v zmysle § 261 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník. Z tvrdení a listín predložených žalobkyňou totiž podľa súdu vyplýva, že žiadateľom o úver bola fyzická osoba - podnikateľ. Súd vychádzal z označenia žalovaného, účelu čerpania úveru a predloženia daňového priznania a živnostenského listu žalovaným.

3. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Trnave a Krajskému súdu v Bratislave podľa § 43 ods. 2 CSP prejednal spor o príslušnosť a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu je dôvodný.

4. Podľa § 34 ods. 1 CSP, ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

5. Podľa § 3 ods. 7 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“), sídlom Krajského súdu v Trnave je mesto Trnava; jeho obvod tvoria obvody Okresného súdu Galanta.

6. Podľa § 2 ods. 9 zákona č. 371/2004 Z. z., sídlom Okresného súdu Galanta je mesto Galanta; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Galanta a Šaľa.

7. Predmetom rozhodovania najvyššieho súdu je spor o funkčnú príslušnosť medzi krajskými súdmi (z toho jedným špecializovaným na obchodnoprávne spory podľa § 34 ods. 2 CSP) na konanie o odvolaní, ktoré žalobkyňa podala 3. júla 2023 proti rozsudku Okresného súdu Galanta (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 9. mája 2023 č. k. 8Cb/19/2021 122 a dopĺňaciemu rozsudku súdu prvej inštancie zo 6. júna 2023 č. k. 8Cb/19/2021-137. Súd prvej inštancie rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaplatenia úveru (vrátane príslušenstva a zmluvnej pokuty) poskytnutého podľa žaloby žalovanému na podnikateľské účely, keďže žalobkyňa pristúpila k jeho zosplateniu pre neplnenie splátok. Doplniacim rozsudkom súd prvej inštancie vyslovil, že úverová zmluva uzavretá medzi stranami sporu je bezúročná a bez poplatkov.

8. Žalovaný je v návrhu na vydanie platobného rozkazu a k nemu pripojenej zmluve o úvere označený ako fyzická osoba s prideleným IČO (podľa zmluvy zapísaný v živnostenskom registri). Z registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci (ďalej len „register“) vyplýva, že podniká na základe živnostenského oprávnenia. Živnostenský list mal tvoriť prílohu k návrhu pripojenej žiadosti o úver, v ktorej je uvedené tak rodné číslo žalovaného, ako aj jeho IČO. Jeho prílohou je aj daňové priznanie, ktoré však v závislosti od konkrétnych zákonom predpokladaných podmienok musí podať nielen fyzická osoba s príjmami z podnikania (§ 6 ods. 1 a § 32 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov). Navyše daňové priznanie môže podať aj fyzická osoba, ktorej taká povinnosť nevznikla. Preto táto okolnosť sama o sebe nie je relevantná pre posúdenie povahy právneho vzťahu založeného zmluvou o úvere. Pre úplnosť najvyšší súd vychádzajúc z registra poukazuje na postavenie žalobkyne; je podnikateľkou s predmetom podnikania poskytovanie pôžičiek a úverov nebankovým spôsobom z vlastných zdrojov. Z uvedeného je tak zjavné, že pri uzatváraní zmluvy o úvere konala žalobkyňa v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

9. Účel poskytnutia úveru je podľa žalobkyne podnikateľský, ako to uvádza v návrhu na vydanie platobného rozkazu a vyplýva to aj zo zmluvy o úvere, kde je výslovne dojednané poskytnutie úveru na účely výkonu podnikateľskej činnosti žalovaného, pričom v žiadosti o úver je účel vyjadrený ako investičný.

10. Vychádzajúc výlučne zo žaloby a k nej pripojených listín, žalovaný pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, a teda nemal postavenie spotrebiteľa podľa § 52 ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom do 30. júna 2024. Pre posúdenie povahy sporu je však kľúčový prednes žalovaného na pojednávaní, ktorý uviedol, že úver potreboval na zaplatenie zábezpeky k nájmu bytu (č. l. 96), čo spochybňuje pravdivosť tvrdení žalobkyne a údajov vyplývajúcich z listín pripojených k návrhu.

11. Najvyšší súd poukazuje na nasledovné závery vyplývajúce z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 15. augusta 2023 sp. zn. I. ÚS 232/2023 : Veritelia finančných

služieb aplikujú praktiky, ktorými sledujú vymedzenie a zachytenie účelu úveru poskytovaného spotrebiteľovi, ktorý sa spája s jeho konaním vo sfére predmetu jeho obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, a to napr. spôsobom výslovného vyznačenia podnikateľského účelu úveru v zmluve o úvere. Ide o nekalé konanie v neprospech spotrebiteľskej ochrany. Tieto praktiky nie sú relevantné a nie je relevantný ani samotný štatút podnikateľa. Je totiž potrebné vychádzať zo skutočného účelu zmluvy, ktorým nemusí byť účel deklarovaný v zmluve. Povinnosť ho skúmať sa spája s dôkazným bremenom dodávateľa. Je nesprávne, ak súd ustáli charakter zmluvy o úvere iba na základe jej obsahu s ohľadom na označenie dlžníka a jeho vyhlásenie, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon podnikania. Keď nie je ustálené, či je predmetom konania spotrebiteľský spor, súd je oprávnený vykonávať dôkazy bez návrhu na účel klasifikácie tohto sporu.

12. Ústavný súd v skoršom náleze z 28. februára 2013 sp. zn. IV. ÚS 57/2012 konštatoval, že pre záver o existencii spotrebiteľskej zmluvy pre účely uplatnenia miestnej príslušnosti danej na výber podľa § 87 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok bolo postačujúce uvedenie skutkových okolností dostatočne odôvodňujúcich záver, že konanie veriteľa smerovalo k tomu, že na zmluvách o úvere vyznačil účel, ktorý nie je pravdivý. Skutkovo dlžník uviedol: „Žalovaný zneužil, že som živnostníkom a povedal mi, že úver mi poskytne iba na IČO - nemal som na výber - skutočný účel úveru bola pritom osobná spotreba - peniaze som použil na splátky skorších úverov a nedoplatkov vrátane dlhu spoločnosti P. niekoľko bežných osobných výdavkov a výdavkov na domácnosť“. Hoci sa posúdenie povahy sporu týkalo určenia miestnej príslušnosti, je zrejmé, že dané skutkové okolnosti boli dostatočné pre vyhodnotenie sporu ako sporu zo spotrebiteľskej zmluvy.

13. Odvolací súd je povinný nastoliť otázku svojej funkčnej príslušnosti aj bez námietky strany sporu (§ 40 CSP). V tomto prípade už v priebehu konania pred súdom prvej inštancie vyšli najavo relevantné skutkové okolnosti, ktoré spochybňujú účel poskytnutia úveru žalovanému, ktorý bol deklarovaný v zmluve o úvere, a teda aj povahu sporu ako obchodnoprávneho. Dokonca odvolaním napadnuté rozsudky aj s prihliadnutím na dané tvrdenie sú založené na závere, že vzťah medzi stranami sporu je spotrebiteľský. Najvyšší súd má vzhľadom na uvedené za to, že v takomto prípade nemožno založiť funkčnú príslušnosť toho krajského súdu, ktorý je špecializovaný na obchodnoprávne spory, ak tento nie je totožný s krajským súdom, v obvode ktorého má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Preto najvyšší súd konštatuje, že súd prvej inštancie postupoval správne, ak vec predložil Krajskému súdu v Trnave podľa § 377 CSP, a teda zároveň, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Trnave je dôvodný. Riadiac sa § 34 ods. 1 CSP v spojení s § 3 ods. 7 písm. b) a § 2 ods. 9 zákona č. 371/2004 Z. z. najvyšší súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

14. Najvyšší súd však považuje za potrebné uviesť, že posúdenie povahy sporu nie je pre vo veci konajúci súd záväzné, keďže právne posúdenie veci je predmetom sporu medzi stranami, a nie sporu o príslušnosť súdov, pričom toto sa odvíja od skutkových okolností zistených v priebehu konania.

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.